

ORPEG

OŚRODEK ROZWOJU
POLSKIEJ EDUKACJI ZA GRANICĄ

SPRAWOZDANIE

*z organizacji kursów dla repatriantów
i członków ich rodzin w 2024 roku*

Warszawa 2025

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
MIEJSCA REALIZACJI KURSÓW	3
UCZESTNICY	4
REKRUTACJA I PROMOCJA DZIAŁAŃ	4
ORGANIZACJA KURSÓW ADAPTACYJNO – JĘZYKOWYCH DLA REPATRIANTÓW I CZŁONKÓW ICH RODZIN W FORMIE OBOZÓW.....	5
ZBIERANIE INFORMACJI.....	6
1. MONITORING	7
2. EWALUACJA WEWNĘTRZNA (NA ZAKOŃCZENIE KURSU).....	6
KURSY JĘZYKA POLSKIEGO W MIEJSCU ZAMIESZKANIA	8
ORGANIZACJA KURSÓW JĘZYKOWYCH W MIEJSCU ZAMIESZKANIA	8
MIEJSCA REALIZACJI KURSÓW	9
ZBIERANIE INFORMACJI O PRZYDATNOŚCI KURSÓW	11
EWALUACJA NA ZAKOŃCZENIE KURSÓW JĘZYKA POLSKIEGO W MIEJSCU ZAMIESZKANIA.....	11
KOSZTY KURSÓW.....	12
WNIOSKI I REKOMENDACJE	12

WSTĘP

Kursy adaptacyjno-językowe w formie obozu i kursy języka polskiego w miejscu zamieszkania dla repatriantów i członków ich rodzin w roku 2024 prowadzone były przez Ośrodek Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą Polonijne Centrum Nauczycielskie. Realizowane były zgodnie z Ustawą o repatriacji z dnia 9 listopada 2000 r. (Dz. U. z 2014 r., poz. 1392 z późn. zmianami) oraz decyzją Ministra Edukacji nr DWM-WOPG.4722.1.2024.BT z dnia 7 marca 2024 roku, które zlecił Ośrodkowi realizację zadania pn. *Organizacja kursów dla repatriantów oraz członków ich rodzin*.

Na zlecenie Ministra Edukacji ORPEG PCN zrealizował kursy dla repatriantów i członków ich rodzin, obejmując nimi 211 osób. Szkolenia realizowane były w formie stacjonarnej jako kursy językowo - adaptacyjne dla repatriantów i członków ich rodzin w formie obozu oraz jako kursy językowe prowadzone w miejscu zamieszkania.

W ramach kursów *adaptacyjnych i kursy języka polskiego dla repatriantów i członków ich rodzin*, zorganizowanych w formie obozów, repatrianci i członkowie ich rodzin uzyskali wsparcie, które pomoże im wejść na polski rynek pracy, kontynuować naukę w polskim systemie edukacji, włączyć się w życie społeczności lokalnych i rozwijać aktywność obywatelską.

Docelowa liczba beneficjentów określona została na podstawie informacji z MSWiA (źródło: informacja z MSWiA za pośrednictwem MEN). Planowano, że kursy obejmą 270 osób z różnych województw. Ostatecznie w 2024 roku ze wsparcia skorzystało 211 osób w tym: z kursów w formie obozów skorzystało 102 repatriantów, w tym 28 dzieci i młodzieży oraz 109 repatriantów w 70-godzinnych kursach językowych w miejscu zamieszkania.

W kursach uczestniczyli repatrianci i członkowie ich najbliższych rodzin, którzy nie korzystali dotychczas z takiej formy pomocy – finansowanej ze środków będących w dyspozycji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Okres zamieszkania repatriantów w Polsce wynosi od 1 miesiąca do kilku lat.

MIEJSCA REALIZACJI KURSÓW

W 2024 r. odbyły się cztery kursy języka polskiego i adaptacyjne w formie obozów dla repatriantów:

- w Płocku: 13 - 21.07.2024 r.;

- w Toruniu I: 13 – 21.07.2024 r.
- w Łodzi: 20 - 28.07.2024 r.
- w Toruniu II: 23.11-01.12.2024

We wszystkich zajęciach adaptacyjnych uczestniczył tłumacz w celu zapewnienia jak najlepszej komunikacji w zakresie ważnych i specyficznych problemów, takich jak starania o emeryturę, podejmowanie działalności gospodarczej, rekrutację do szkoły, na studia czy do pracy.

UCZESTNICZY

Łącznie w obozach wzięło udział 102 repatriantów, w tym 28 dzieci i młodzieży

- w Płocku – wzięło udział 20 osób (w tym 11 dorosłych, 9 dzieci);
- w Toruniu I – wzięło udział 24 osoby, (w tym 20 dorosłych, 4 dzieci);
- w Łodzi – wzięło udział 24 osoby, (w tym 17 dorosłych, 7 dzieci);
- w Toruniu II wzięło udział 34 osoby (26 dorosłych, 8 dzieci i młodzieży)

Uczestnicy przybyli do Polski z Białorusi – 3 osoby, z Kazachstanu - 59 osób, 40 osób z Rosji,

REKRUTACJA I PROMOCJA DZIAŁAŃ

Rekrutacja uczestników została przeprowadzona przez ORPEG PCN we współpracy z wydziałami urzędów wojewódzkich oraz samorządami miast i gmin.

1. W celu dotarcia z informacją o oferowanych kursach do możliwie dużej grupy repatriantów pracownicy ORPEG prowadzili korespondencję oraz odbywali rozmowy telefoniczne z urzędami gmin, urzędami wojewódzkimi oraz organizacjami pozarządowymi, działającymi na rzecz repatriantów.
2. Na podstawie list uzyskanych z ww. urzędów wysłano imienne zaproszenia do repatriantów.
3. Wiedząc, że nie wszyscy repatrianci – zgłoszeni przez urzędy, czy to wojewódzkie, czy to gminne – uczestniczyli w kursach, przeanalizowano listy z poprzednich lat i imiennie pocztą tradycyjną lub e-mailową zaproszono również repatriantów, którzy przybyli do Polski w ubiegłych latach.

4. Na stronie www.orpeg.pl zamieszczono informację o terminach mających się odbyć *Kursów adaptacyjnych i kursów językowych dla repatriantów i członków ich rodzin* w formie obozów oraz udostępniono ankiety rekrutacyjne. Informację na bieżąco uaktualniano.
5. Dzięki tym działaniom na kursy adaptacyjne i kursy językowe w formie obozów zgłosiło się 180 repatriantów, ostatecznie wzięło udział 102. Na kursy języka polskiego w miejscu zamieszkania, zgłosiło się 140 osób, ostatecznie wzięło udział 109 osób.
6. W celu lepszej rozpoznawalności działań ORPEG na rzecz repatriantów, na stronie internetowej ORPEG funkcjonuje stale linia graficzna , gdzie znajdują się informacje o dostępnych kursach dla repatriantów.

ORGANIZACJA KURSÓW ADAPTACYJNO - JĘZYKOWYCH DLA REPATRIANTÓW I CZŁONKÓW ICH RODZIN W FORMIE OBOZÓW

Każdy z obozów trwał 8 dni i obejmował 70 godzin zajęć dydaktycznych (40 godzin zajęć adaptacyjnych i 30 godzin zajęć języka polskiego). Uczestnicy brali udział w wykładach, spotkaniach, warsztatach, konsultacjach, w zajęciach krajoznawczych, muzealnych i kulturalnych.

Wykonawców usług hotelowych oraz edukacyjnych i szkoleniowych wyłaniano zgodnie z procedurą zamówień publicznych.

W czasie realizacji kursów adaptacyjno-językowych w formie obozów zrealizowano ramowy program, przygotowany przez ORPEG PCN i przedstawiony do akceptacji MEN.

Program obejmował:

1. Blok adaptacyjny, a w nim następujące zagadnienia:
 - status prawny repatriantów,
 - system opieki zdrowotnej,
 - system oświaty,
 - bezpieczeństwo publiczne,
 - polityka prorodzinna oraz pomoc socjalna,
 - rynek pracy, prawa pracownika oraz aktywizacja zawodowa,
 - uprawnienia osób niepełnosprawnych oraz procedury uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności,
 - polska historia i polskie realia,

- trening umiejętności interpersonalnych.

2. Blok językowy, a w nim następujące zagadnienia:

- język polski w sytuacjach codziennych w domu, pracy, szkole,
- ćwiczenie słuchu fonematycznego oraz prawidłowej wymowy,
- rozwijanie i doskonalenie umiejętności rozumienia informacji przekazywanych przez media (prasę, tv, media elektroniczne),
- słownictwo związane z polską kulturą i tradycjami.

W zajęciach adaptacyjnych uczestniczył tłumacz, którego rola była nieoceniona, szczególnie w przypadku specjalistycznej terminologii i swobody komunikowanie się z urzędnikami.

Uczestnikom obozów przekazano następujące podręczniki:

- A. Burkat, A. Jasińska, M. Małolepsza, A. Szymkiewicz, *Hurra, po polsku*, cz. 3, podręcznik
- I. Stempek, A. Stelmach, S. Dawidek, A. Szymkiewicz, *Polski krok po kroku 1*, wydawnictwo polish-courses.com
- I. Stempek, A. Stelmach, *Polski krok po kroku 2*, wydawnictwo polish-courses.com
- I. Stempek, P. Kuc, M. Grudzień „Polski krok po kroku” JUNIOR, GLOSSA
- Małgorzata Gębka-Wolak, Iwona Kaproń-Charzyńska, Joanna Kamper-Warejko „Ucz się z nami! Czytaj pisz! Zestaw materiałów do nauki czytania i pisania. Cz. I Poznaję litery”.

Wyboru podręczników dokonano po analizie ankiet zgłoszenia, w których repatrianci deklarowali poziom znajomość języka.

Ponadto uczestnicy otrzymali torby płócienne, długopisy, notatniki, poradnik repatrianta „*Repatriacja krok po kroku*” (publikacja otrzymana bezpłatnie od Fundacji *Pomoc Polakom na Wschodzie*) oraz materiały szkoleniowe przygotowane przez prowadzących, reprezentujących urzędy publiczne (ZUS, NFZ, kuratoria oświaty, urzędy pracy, urzędy skarbowe). Dzieciom przekazano długopisy, butelki z filtrem, pluszowe breloki, worki sportowe.

ZBIERANIE INFORMACJI

W ramach działania bieżącego prowadzono rozmowy z uczestnikami, dotyczące stopnia i zakresu spełnienia ich potrzeb oraz oczekiwań, rozmowy z prowadzącymi, wymianę

informacji pomiędzy trenerami, obserwację zajęć, analizę materiałów dla uczestników.

MONITORING

Wizyty monitorujące przebieg zajęć na *kursach adaptacyjno-językowych* przeprowadziła Małgorzata Kamińska, wicedyrektor ORPEG PCN i Katarzyna Pawelec specjalista w ORPEG PCN.

Monitorowanie pozwoliło na uzyskanie aktualnej informacji zwrotnej na temat użyteczności treści przekazywanych podczas kursów w odniesieniu do potrzeb grupy, pomogło w bieżącym dostosowaniu programu i metod nauczania, przyczyniło się do ustalenia zakresu dalszej pomocy dla poszczególnych rodzin. Ponadto zgłoszono trudności dotyczące przede wszystkim realizacji zobowiązań państwa, wynikających z ustawy o repatriacji, pozyskania pracy, nostryfikacji dyplomów, wypełniania formularzy, druków i innych dokumentów potrzebnych w polskich urzędach. Uczestnicy uzyskali wsparcie w zakresie rozwiązywania swoich problemów, np. poprzez wspólne wypełnianie dokumentów czy rozmowy z urzędnikami. Doceniono pracę tłumaczy, którzy wspierali uczestników kursów, ale także pomagali animatorom i kierownikowi na bieżąco rozwiązywać ewentualne sytuacje.

EWALUACJA WEWNĘTRZNA (NA ZAKOŃCZENIE KURSU)

Rozmowa ewaluacyjna wykazała, iż repatrianci przyjeżdżali na szkolenie z uczuciem strachu, lęku, a nawet wstydu. Z drugiej zaś strony mieli także nadzieję na dobre przeżycia, oferowali swoją życzliwość, ciekawość, otwartość. W efekcie doświadczenia na zajęciach adaptacyjnych (trening interpersonalny, zajęcia integracyjne) spowodowały, iż negatywne emocje przeobraziły się w poczucie wartości. Bogata oferta w bloku adaptacyjnym, liczne gry i zabawy dla dzieci i młodzieży były dostosowane do ich potrzeb i zainteresowań. Wszystkie zajęcia spełniły swoje zadanie – wzmocniły uczestników.

Z analizy ankiet wynika wysoki poziom zadowolenia uczestników *kursów adaptacyjno-językowych* w formie obozów. Repatrianci, korzystając z następującej skali ocen: 1 – najniższa, 6 – najwyższa, oceniali kursy w następujących tematach:

- trafność doboru tematu (nazwy, tytułu) szkolenia,
- trafność programu szkolenia,
- materiały szkoleniowe,
- dzienny rozkład dnia,

- warunki, w jakich odbywały się zajęcia,
- trafność doboru zajęć dodatkowych,
- trafność doboru imprez towarzyszących,
- warunki mieszkania w czasie kursu,
- wyżywienie.

L.p.	BADANY OBSZAR	PŁOCK	TORUŃ I	LÓDŹ	TORUŃ II	OGÓLNI
1	Trafność doboru tematów	5,9	5,72	5,94	6	5,89
2	Trafność programu	5,8	5,55	5,94	5,92	5,80
3	Materiały szkoleniowe	6	5,55	5,94	5,92	5,85
4	Rozkład dnia	6	5,61	5,53	5,64	5,70
5	Warunki, w jakich odbywały się zajęcia	5,9	5,72	6	6	5,91
6	Trafność doboru zajęć dodatkowych	5,8	5,72	5,88	5,88	5,82
7	Trafność doboru imprez towarzyszących	6	5,72	5,67	6	5,85
8	Warunki mieszkaniowe	5,8	5,83	5,94	5,96	5,88
9	Wyżywienie	6	5,88	5,71	5,8	5,85
10	Ogólna ocena	6	5,61	5,82	5,88	5,83
	Średnia	5,93	5,70	5,84	5,95	5,86

KURSY JĘZYKA POLSKIEGO W MIEJSCU ZAMIESZKANIA

ORGANIZACJA KURSÓW JĘZYKOWYCH W MIEJSCU ZAMIESZKANIA

Po zakończeniu kursów adaptacyjnych i kursów języka polskiego w formie obozów dla repatriantów i członków ich rodzin repatrianci deklarowali chęć udziału w kursach języka polskiego, prowadzonych w miejscu ich zamieszkania. W określonym przez organizatora terminie zgłosiło się 140 repatriantów chcących wziąć udział w takich kursach. Zgodnie z zapotrzebowaniem repatriantów zorganizowano i przeprowadzono 70-godzinne kursy językowe w miejscu zamieszkania, w których ostatecznie wzięło udział 109 osób. Odbyło się 37 kursów w 31 miejscowościach (we Wrocławiu, Krakowie, w Gdańsku, w Kaliszu, w Białymstoku i w Warszawie odbyły się równolegle po 2 kursy).

Najczęstsze powody, dla których osoby nie skorzystały z kursu, choć pierwotnie deklarowały chęć uczestnictwa, to niemożność pogodzenia codziennej pracy zawodowej z udziałem w kursie, powody rodzinne, choroba.

Zajęcia prowadzili lokalni nauczyciele. Program nauczania dostosowywali do potrzeb i możliwości uczestników kursu.

MIEJSCA REALIZACJI KURSÓW

1. Kursy języka polskiego w miejscu zamieszkania zrealizowano w następujących miastach:

Tabela: Uczestnicy kursów języka polskiego w miejscu zamieszkania wg umiejscowienia

lp.	miejsowość	województwo	liczba uczestników
1.	Białystok	podlaskie	4
2.	Bieruń	śląskie	2
3.	Bydgoszcz	kujawsko-pomorskie	2
4.	Gdańsk	Pomorskie	7
5.	Gniezno	Wielkopolskie	2
6.	Inowrocław	kujawsko-pomorskie	2
7.	Kalisz	Wielkopolskie	3
8.	Karlino	Zachodniopomorskie	8
9.	Kobyłka	mazowieckie	1
10.	Koszalin	Zachodniopomorskie	4
11.	Kraków	Małopolskie	12
12.	Lubin	Dolnośląskie	2
13.	Marki	Mazowieckie	2
14.	Masów	Opolskie	2
15.	Mława	mazowieckie	1
16.	Nysa	Opolskie	2
17.	Olsztyn	warmińsko-mazurskie	2
18.	Połaniec	świętokrzyskie	2
19.	Poznań	wielkopolskie	3
20.	Rogalinek	Wielkopolskie	2
21.	Rybnik	śląskie	3
22.	Siechnice	Dolnośląskie	2
23.	Słupia Wielka	Wielkopolskie	2
24.	Sochaczew	Mazowieckie	2
25.	Sopot	pomorskie	2

26.	Szprotawa	lubuskie	2
27.	Wałbrzych	Dolnośląskie	2
28.	Warszawa	Mazowieckie	13
29.	Wińsko	Dolnośląskie	4
30.	Wrocław	Dolnośląskie	10
31.	Zaborów	podkarpackie	2
SUMA			109

Tabela: Liczba uczestników kursów języka polskiego w miejscu zamieszkania wg województw

lp.	województwo	liczba uczestników
1.	dolnośląskie	20
2.	kujawsko-pomorskie	4
3.	lubuskie	2
4.	małopolskie	12
5.	mazowieckie	19
6.	opolskie	4
	podkarpackie	2
7.	podlaskie	4
8.	pomorskie	9
9.	śląskie	5
10.	świętokrzyskie	2
	warmińsko-mazurskie	2
11.	wielkopolskie	12
12.	zachodniopomorskie	12
SUMA		109

Najwięcej osób pochodziło z województwa dolnośląskiego (20), mazowieckiego (19), małopolskiego (12), wielkopolskiego (12) i zachodniopomorskiego (12), najmniej z lubuskiego, podkarpackiego, świętokrzyskiego, warmińsko-mazurskiego (po 2 osoby)

Wykres: Obraz uczestników kursów języka polskiego w miejscu zamieszkania w podziale

na województwa

ZBIERANIE INFORMACJI O PRZYDATNOŚCI KURSÓW

W ramach działania bieżącego prowadzono rozmowy z uczestnikami, dotyczące stopnia i zakresu spełnienia ich potrzeb oraz oczekiwań, rozmowy z prowadzącymi, wymianę informacji pomiędzy trenerami, obserwację niektórych zajęć, analizę materiałów dla uczestników.

EWALUACJA NA ZAKOŃCZENIE KURSÓW JĘZYKA POLSKIEGO W MIEJSCU ZAMIESZKANIA

Na zakończenie zajęć, kursanci wzięli udział w badaniu ankietowym. Z analizy badania wynika wysoki poziom zadowolenia repatriantów z programów kursów języka polskiego w miejscu zamieszkania i sposobu ich prowadzenia.

Kurs przebiegał bez większych zakłóceń. Przeprowadzona na pierwszych zajęciach analiza potrzeb i oczekiwań uczestników, jak również ich możliwości językowych, pomogła dostosować treści i ćwiczenia w sposób jak najbardziej efektywny, co potwierdza stopień satysfakcji z ankiet. Niektórzy z uczestników, z uwagi na podjętą pracę zawodową w trakcie trwania kursu, mieli problemy z osiągnięciem wysokiej frekwencji na zajęciach.

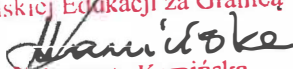
KOSZTY KURSÓW

Na realizację kursu języka polskiego w miejscu zamieszkania i kursu adaptacyjnego dla repatriantów i członków ich rodzin w formie obozów zaplanowano kwotę 908 530,00zł. zł Plan po zmianach wyniósł 908 530,00 zł zł, z czego wydatkowano 891 069,13 zł. (w tym: na organizację kursów adaptacyjnych i kursów języka polskiego dla repatriantów i ich rodzin w formie obozu - 646 922,15 zł., na organizację kursów języka polskiego w miejscu zamieszkania - 244 146,98 zł).

WNIOSKI, REKOMENDACJE I UWAGI

1. W związku z przyjazdem repatriantów w ciągu całego roku, ich zgłoszeniami poza czasem rekrutacji i rozliczeń finansowych – wskazane jest zlecenie zadania na minimum dwa lata dałoby możliwość optymalnej organizacji kursów językowych w miejscu zamieszkania (możliwość rozpoczęcia kursu tuż po przyjeździe do Polski, ułatwiłaby im możliwość znalezienia pracy, pozwoliłaby na dużo szybszą komunikację w sytuacjach codziennych).
2. Bardzo ważne jest, aby dane osobowe przekazywane z urzędów wojewódzkich były przekazywane możliwie jak najszybciej po otrzymaniu przez Ośrodek zlecenia na realizację zadania, aby odpowiednio wcześniej przygotować i przesłać do repatriantów zaproszenia. Prośba do urzędów wojewódzkich o przesyłanie wszystkich niezbędnych danych, tj. imię, nazwisko, rok urodzenia, dokładny adres zamieszkania, telefon, e-mail – w przypadku braku adresu e-mail, nr telefonu.
3. Zasadne byłoby uruchomienie ogólnopolskiego numeru kontaktowego, dzięki któremu repatrianci mogliby uzyskać pomoc i wsparcie oraz niezbędne informacje związane z ich pobytem.
4. Warto wprowadzić intensywne, wieloaspektowe wsparcie rodzin w miejscu zamieszkania, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z dziećmi z trudnościami psychologiczno-pedagogicznymi oraz osób starszych.
5. Objęcie uczestników dodatkowym ubezpieczeniem NNW.
6. Stworzenie programu, który pozwalałby na monitorowanie postępów uczestników w odnajdowaniu się w polskich realiach po zakończeniu kursów.
7. Zwiększenie liczby godzin kursu języka polskiego.
8. Wprowadzenie do kadry eksperta do spraw repatriacji znacznie podniosło komfort uczestników. Uzyskali szczegółowe i spersonalizowane informacje dotyczące procesu

- adaptacji, nostryfikacji dyplomów, edukacji, spraw mieszkaniowych i zdrowotnych.
9. Obecność psychologa i tłumacza przez cały czas podczas kursu jest bardzo pomocna i wspierająca.
 10. Bardzo dobrze się sprawdza łączenie funkcji animatora i lektora.
 11. Problemem jest brak możliwości wyciągnięcia konsekwencji od osób, które wcześniej opuszczają obóz - nie z powodów losowych, ale ze względu na to, że już wcześniej coś zaplanowały i nie poinformowały organizatorów.
 12. Niepokojąca była sytuacja na obozie w Toruniu w dniach 13-21 lipca 2024 r., jedna z uczestniczek traktowała innych jak swoich klientów i otwarcie mówiła o możliwości uzyskania wizy repatriacyjnej dzięki jej pomocy. Sprawa ta została niezwłocznie zgłoszona do MSWiA.

WICEDYREKTOR
Ośrodek Rozwoju
Polskiej Edukacji za Granicą

Małgorzata Kamińska

